

FELNŐTT HITTAN: BÉRMÁLÁS

Liturgiájának kialakulása:

A bérmálás történetével kapcsolatban tudjuk, hogy az apostolok kézrátétel közben imádkoztak a megkereszteltekért, hogy azok megkapják a Szentlelket (ApCsel 8.14-17.), továbbá hogy az apostolok utáni korban a *keresztséggel együtt* olyan szertartásokat is végeztek, amelyekben a Szentlélek segítségét kérik a megkereszteltekre. Az *ősegyházban* a felnőttek befogadása – amely a katekumenátus után a húsvét vigíliáján következett – három összefüggő részből állt: a keresztelestől, a kézrátételből (és megkenésből) és az eukarisztikus lakomán való részvételből. A befogadás egységes egészlet alkotott, a keresztelest és bérmálást különbözőségéről nem beszéltek.

A *különválás* akkor kezdődött, amikor terjedni kezdett a csecsemők keresztelestének gyakorlata. Később (a XIII. századtól kezdve bizonyosan) a keleti és nyugati egyház gyakorlata eltért egymástól. A keleti egyházban (és Spanyolországban, valamint Közép-Amerikában) a keresztelestő pap egyszerre szolgáltatta ki a keresztelest és a bérmálást a csecsemőknek is. A nyugati egyházban a keresztelest és a bérmálást különvált: a csecsemőt a presbiter keresztelestte meg, a bérmálást pedig a püspök szolgáltatta ki.

I. Ince pápa írja Decentiusnak, Gubbio püspökének: "Érthető, hogy a püspökön kívül senki sem jelölheti meg az újonnan megkereszteltek. A papok, habár részesültek a papságban, mégsem birtokolják a papság teljességét". Így két megoldás volt lehetséges: vagy a püspöki városba mentek húsvét nyolcada alatt, vagy megvárták a püspök látogatását a plébániai közösségükben. A IV. Lateráni zsinattól kezdve 5-7 éves kor között szolgáltatták ki. Az egyik 13. századi főpapi szertartáskönyvben szerepel a bérmanév használata is. Később ez az áldozás utáni időre tolódott.

Szertartása:

A bérmálás szentségének kiszolgáltatása szentmise keretében történik. A liturgikus könyvek lehetőséget biztosítanak arra, hogy csak igeliturgia keretében történjen, de ez a gyakorlatba nem ment át. Kiszolgáltatója a püspök, vagy egy pap a püspök megbízásából.

- **bérmálkozók bemutatása:** Az evangélium felolvasása után a felelős lelkipásztor bemutatja a bérmálkozókat a püspök atyának;
- **keresztségi ígéretek megújítása:** A homília elhangzása után a bérmálkozók felállva megújítják keresztségi ígéletüket;
- **kézrátétel:** A keresztségi ígéretek megújítása után a püspök énekli vagy mondja a Szentlelket hívó imádságot.
- **megkenés krizmával:** A bérmálkozók egyenként, bérmaszülőjük kíséretében a püspök elé állnak. A bérmaszülő jobb kezét a bérmálkozó vállára teszi. A püspök krizmával keresztet rajzol a bérmálkozó homlokára és mondja:

N., VEDD A SZENTLÉLEK AJÁNDÉKÁNAK JELÉT! / Bérmálkozó: ÁMEN. / Püspök: BÉKESSÉG VELED! / Bérmálkozó: ÉS A TE LELKEDDEL!

Tehát a bérmálkozás

- *távolabbi anyaga*: a **krizma** (Valamilyen illatosítóval kevert növényi olaj, ami a püspök általában a nagycsütörtökön mondott szentmisén szentel meg erre a célra.)
- *közelebbi anyaga*: a homloknak krizmával történő **megkenése**, ami kézrátétel kíséretében történik.
- *formája*: „N, vedd a Szentlélek ajándékának jelét!”

Általában a plébánia egyik vezető világi híve is kezet fog a megbérmálttal. A bérmálás után a püspök kezet mos és a hívek könyörgésével folytatódik a szentmise.

A bérmálás helyes meghatározása:

- a keresztségben megkezdett „bevezetés” folytatása és beteljesedése,
- a hit útjának felelősségteljes vállalása és folytatása (ApCsel 8.11-17.)
A keresztyének megkapják a Szentlélek szavakkal nem kifejezhető ajándékát, amely sajátos erővel ruházza fel őket, szentségi jelet vés beléjük, hogy szorosabban kapcsolódjanak az egyházhoz és elkötelezve érezzék magukat, hogy mint Krisztus igazi tanúi a hitet szóval és tettel terjesszék és megvédjék.

A bérmaszülő:

A bérmaszülő szerepe hasonló a keresztszülőéhez. *Ugyanazok a feltételek, mint a keresztszülőknél* (CIC 893. kán.) Ha lehetséges, akkor jó, ha a keresztszülő a bérmaszülő is egyben. A szülő nem lehet bérmaszülő.

Az lehet bérmaszülő, akinek

- legyen meg a kellő érettsége (legalább 16 év),
- tartozzék a Katolikus Egyházhoz és a keresztség és bérmálás, az eukarisztia szentségében már részesült legyen,
- ne legyen jogilag eltiltva a bérmaszülői tiszttől

Ha objektív jelek jelzik, hogy valaki nem akar részt venni az egyházi közösség életében, úgy az illető alkalmatlan a bérmaszülői tisztre (vö.: esztergomi körlevél 356/1972.).

A bérmálás kiszolgáltatója:

A bérmálás *rendes kiszolgáltatója a püspök*, hiszen az első pünkösöd után is „az apostolok adták át kézrátétellel a Szentlelket, miután őket eltöltötte”. Továbbá a püspök birtokolja az egyházban a papi hatalom teljességét, „ha tehát a hívek egy püspök által kapják meg a Szentlélek ajándékát, ez a tény jobban utal arra a szorosabb kötelékre, amely az egyházhoz fűzi a megbérmáltakat”.

Az általános egyházi jog alapján bérmálhatnak:

- **Az ordináriusok** (nem püspöki apostoli kormányzó, az apát, apostoli helynök – saját területükön és hivataluk időtartama alatt)
- **Az áldozópap, aki** törvényesen ráruházott hivatalánál fogva:
 1. felnőttet, vagy iskoláskorú gyermeket kereszttel,

2. aki (más vallásban) érvényesen megkeresztelt (és ott konfirmált, vagy öntudatában lévő) felnőttet bevezet a teljes egyházi közösségbe
- **Halálveszélyben**, ha a püspök könnyen nem elérhető, vagy jogosan akadályozva van, a következők: plébános és helyettesei, távollétükben káplánjaik, olyan áldozópapok, akik szabályszerűen felállított sajátos plébániákat vezetne, ezek távollétében minden pap. (1973 előtt a káplán nem bérmálhatott halálveszélyben sem.)
 - **Keleti szertartású pap** a keresztséggel együtt szolgáltathatja ki a bérmálás szentségét a keleti rítusú keresztelendőknél. *Tilos azonban latin szertartású gyermeket megbérmálnia, még olyankor is, ha ő kereszteli.* Latin szertartású pap is csak a latin szertartású híveket bérmálhatja meg érvényesen, hacsak felhatalmazása nem vonatkozik más szertartásra is.
 - **Rendkívüli kiszolgáltatók**: a püspök bármely papnak adhat meghatalmazást, valamint azok, akiknek az Apostoli Szentszék sajátos meghatalmazása, vagy a jog alapján joguk van bérmálni.

A bérmálás felvételének feltételei: (CIC 889. kán.)

- *Általában:*
 1. az illető legyen megkeresztelve,
 2. ha értelme használatával bír (A jog szerint a 7. életév betöltése, de a Magyar Püspöki Konferencia előírása szerint lehetőleg 12- 14. életév között)
 3. legyen a kegyelem állapotában,
 4. nyerjen kellő oktatást és tudja megújítani a keresztségi ígérteit (A mai gyakorlatban 2 éves hittanra és szentmisére járást kíván meg, illetve a hitből fakadó életet és kapcsolatot az egyházi közösséggel.)
- *Felnőttek esetében:* „Azokat a szabályokat kell követni, amelyek szerint a hittanulókat a keresztséghez és a szentáldozáshoz bocsátják. Kiváltképp ügyelni kell arra, hogy megfelelő hitoktatás előzze meg a szentségek felvételét, és a jelöltek legyenek jó kapcsolatban a keresztény közösséggel, valamint az egyes hívekkel”. Tehát nem csak a tananyag megtanulása a feltétel, hanem a keresztény életforma átvétele és a keresztény közösségbe való belenyúlás is.
- *Felnőtt hittanulók, valamint iskolás korban lévő megkeresztelt gyermekek*, ha ez lehetséges, keresztségük után mindjárt részesülhetnek a bérmálásban is.
- *Halálveszélyben*, vagy egyéb súlyos ok miatt a gyermekeket még értelmük használata előtt meg lehet bérmálni.

Az anyakönyvezés:

- a bérmálásra jelentkezéskor *keresztlevelet* kér a pap
- a bérmálkozás után be kell vezetni a *megbérmáltak anyakönyvébe* (a bérmáló neve, a megbérmált szüleinek, és a bérmaszülők neve, bérmálás ideje és helye)
- bejegyezni a *megkereszteltek anyakönyvének* vonatkozó rovatába
- ha nem a keresztelő plébánián bérmáltak, *értesíteni kell a plébánia hivatalát*, ahol a keresztelés történt